

MEHMED ÂSİM (Us)

Hazırlayan SEVAL ŞAHİN

KARİKATÜR

II. Meşrutiyet Döneminin Ünlü Simaları

KitapYAYINEVİ

Bazen edebiyatçılar tanıdıkları insanları karikatür tanımına uygun bir şekilde bazı yönlerini abartarak mizahî bir üslupla anlatır. Bu yazı türüne örnek olarak verilebilecek ilk eser Mehmed Âsım'ın *Karikatür* adlı kitabı. *Karikatür* 1910-1911 yılları arasında önce *Tanîn* gazetesinde tefrika halinde, 1911 yılında da kitap olarak basılmış. *Karikatür*, II. Meşrutiyet döneminin önemli politikacıları, edebiyatçıları ve yayıncıları hakkında kaleme alınmış 29 mizahî portreden meydana geliyor. Mehmed Âsım bu yazılarda karikatürize ettiği kişilerin, özellikle politikacıların Meclis-i Mebûsan'daki konuşmalarından, onların kişisel hayatta en bilinen özelliklerinden yola çıkıyor. *Karikatür*'de yer alan yazılarda Mehmed Âsım sadece devrin önemli kişilerinin portrelerini yazmakla yetinmiyor, onların kusurlarını ve şahsî özelliklerini anlatırken ortaya koyduğu eleştirilerle bir siyasî yazar kimliği de çiziyor. Seval Şahin'in yayına hazırladığı ve notladığı bu esere Doğan Hızlan da bir sunuş yazdı.

KitapYAYINEVİ

Dr. Seval Şahin Mimar Sinan Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı
Bölümü öğretim üyesi.

ISBN 978-975-6051-96-2

9 789756 051962

10 YTL

KİTAP YAYINEVİ – 178

SAHAFLAR ÇARŞISI DİZİSİ – 8

Karikatür; II. Meşrutiyet Döneminin Ünlü Simaları / Mehmed Âsım (Us)

1910-1911 yılları arasında *Tanin* gazetesinde tefrika edilmiş,
1911'de *Karikatür* adıyla kitap olarak basılmıştır.

© 2008, Kitap Yayınevi Ltd.

Tanım için yapılacak kısa alıntılar dışında hiçbir yöntemle çoğaltılamaz

Yayına Hazırlayan

Seval Şahin

Kitap Tasarımı

Yekim Başarır

Tasarım Danışmanlığı

Bek

Grafik Uygulama ve Baskı

Mas Matbaacılık A.Ş.

Kâğıt Hane Binası

Hamidiye Mahallesi, Söğüksu Caddesi no. 3

34408 Kağıthane-İstanbul

Sertifika no: 0905-34-000415

T: (0212) 294 10 10 F: (0212) 294 90 80

E: info@masmat.com.tr

1. Basım

Nisan 2008, İstanbul

ISBN 978 975 6051-96-2

Yayın Yönetmeni

Çağatay Anadol

Kitap Yayınevi Ltd.

Kâğıt Hane Binası

Hamidiye Mahallesi, Söğüksu Caddesi no. 3/1-a

34408 Kağıthane-İstanbul

Sertifika no: 1107-34-009175

T: (0212) 294 65 55 F: (0212) 294 65 56

E: kitappk@kitapyayinevi.com

W: www.kitapyayinevi.com

Karikatür

II. Meşrutiyet Döneminin Ünlü Simaları

MEHMED ÂSİM (US)

HAZIRLAYAN

SEVAL ŞAHİN

KitapYAYINEVİ

Önsöz

Seval Şahin

Karikatür, gerçekliğin abartılı bir şekilde tasviri ya da hemen göze çarpacak bir unsurun karakterize edilmesiyle oluşur. Edebiyatta karikatür, bir kişinin bazı özelliklerinin ön plana çıkarılıp abartılı bir şekilde anlatılırken diğer taraflarının basitleştirilmesi şeklinde ortaya çıkar. Palmira Brummet, II. Meşrutiyet Basınında İmge ve Emperyalizm adlı kitabında, “Karikatürler, doğaları gereği, zaman, mekân, dil ve algılanan gerçeklik boyutlarını bozmak için tasarlanır. Bir karikatürün etkisi, hem ‘gerçekliğin’ belirli tarzda algılanışını sağlamasına, hem de daha sonra bu algılayışın sınırlarını ihlal edebilmesine bağlıdır. Yani, karikatürden gerçekliği hem alışılmış tarzda, hem de insanı şaşırtacak tarzda değiştirmesi beklenir; bu değiştirme radikal ya da yumuşak olabilir” der.

Karikatür denilince akla öncelikle resmetmek gelir, fakat bu resmetmek sadece şekillerden ibaret değildir; yazı da bu resmetmenin içinde bir tür olarak ortaya çıkar. Dolayısıyla belirli bir kişinin portresi yapılırken onun bazı özellikleri öne çıkarılıp diğerlerinin basitleştirilmesi ve buna mizahî bir üslubun eklenmesiyle meydana gelen yazılara da karikatür diyebiliriz.

Bazen edebiyatçılar doğrudan anılarını yazmak yerine tanıdıkları kişileri kısa yazılarla anlatmayı tercih ederler. Türk edebiyatında Hüseyin Cahid Yalçın’ın Tanıdıklarım, Yusuf Ziya Ortaç’ın Portreler, Abdülhak Şinasi Hisar’ın Geçmiş Zaman Edipleri, Baki Süha Gezgin’in Edebî Portreler, Oktay Akbal’ın Şair Dostlarım, Samet Ağaoğlu’nun Babamın Arkadaşları, Cemal Süreya’nın 99 Yüz gibi kitapları bu türe örnek olarak gösterilebilir. Söz konusu eserler içinde Cemal Süreya’nınki hariç diğerleri insanların portrelerinin yazıya geçirilmiş şeklinden ibarettir. Cemal Süreya, 99 Yüz adlı kitabında tanıdığı insanları tam da karikatür

tanımına uygun bir şekilde bazı yönlerini abartarak mizahî bir üslupla anlatır. Kitabının alt başlığını ise *İzdişümler/Söz Senaryosu* koyar. Cemal Süreya'dan önce bu yazı türüne örnek olarak verilebilecek ilk eser ise Mehmed Âsım'ın *Karikatür* adlı kitabıdır. *Karikatür*, Mehmed Âsım tarafından 1910-1911 yılları arasında önce *Tanin* gazetesinde parça parça tefrika halinde, 1911 yılında da kitap olarak basılmıştır. Genellikle gazetenin ikinci ve üçüncü sayfalarında "Karikatür" üst başlığı altında çıkan bu yazıların ilki gazetenin 10 Eylül 1910 tarihli 728. sayısında başlıksız olarak yayımlanmıştır. Bu ilk portre *Karikatür Rıza Tevfik* ile ilgilidir ve altında imza yoktur. Zaten bu, Mehmed Âsım tarafından değil Fâzıl Ahmed (Aykaç) tarafından yazılmıştır. Nitekim bu yazı *Karikatür*'de Fâzıl Ahmed imzası ile yayımlanmıştır. *Gazetenin* 749. sayısında yayımlanan Hüseyin Cahid (Yalçın) ile ilgili "Ustamız" başlıklı *Karikatür* de M (mim) M (mim) imzasıyla yayımlanmış, kitapta söz konusu yazının altına Muhiddin (Birgen) imzası konmuştur.

Mehmed Âsım'ın 17 Eylül 1910 tarihli 735. sayıda devam ettirdiği ve daha sonra hepsini kendisinin kaleme aldığı *Karikatür* sütununda-ki ilk yazı Ali Nusret ile ilgilidir. Yazar, bu sütun altında yazdığı yazılara M (mim) A (ayın) imzasını koymuştur. Bundan sonra da yaklaşık birer haftalık sürelerle bu sütunda yazmaya devam etmiş ve gazetenin 10 Haziran 1911 tarihli 996. sayısında bu sütun sona ermiştir. Ancak Mehmed Âsım, yazılarını kitap haline getirirken gazetenin 870. sayısında yer alan "Bukalemun," 975. sayısında yer alan "Lübçü," 982. sayısında yer alan "Şiir Makinesi" ve 996. sayısındaki "Nalinci Keserî" başlıklı *Karikatür* portreleri nedense kitabına almamıştır. Sırasıyla Celâl Muhtar (Özden), Ahmed Rasim, Halid Ziya (Uşaklıgil) ve Ahmed İhsan'a (Tokgöz) ait olan bu *Karikatür* portreler de hazırladığımız kitabın ekler kısmına konulmuştur.

Mehmed Âsım, kitabına aldığı *Karikatür* portrelerde gazetede ki sıralamayı izlememiş, onları kitabında yeni bir sıralamaya tabi tutmuştur. Örneğin kitabın ilk portresi "Kabinenin Demirbaşı" adıyla yazdığı İbrahim Hakkı Paşa'dır. Ayrıca gazetenin 863. sayısında neş-

rettiği "Beşi Bir Verde" başlıklı portrenin altına da şu notu eklemiştir: "Şu bir meçhullü müadeleyi halledene 10 Temmuz'dan evvel intişâ eden Tanin'in bir senelik aboneliği hediye edilecektir." Ancak gazete bu konuda cevaplar geldiğine dair bir ibare yoktur. Burada müadele kelimesine dikkati çekmek gerek. Mehmed Âsım, bu kelime ile yazılarına bir bulmaca havası da eklemiştir.

Karikatür, II. Meşrutiyet döneminin önemli politikacıları, edebiyatçıları ve yayıncıları hakkında kaleme alınmış 29 adet *Karikatür* başlıklı mizahî portreden meydana gelmektedir. Bu portrelerden 27'si Mehmed Âsım tarafından kaleme alınmıştır. Muhittin (Birgen), Hüseyin Cahid Yalçın'la ilgili "Ustamız" başlıklı portreyi, Fâzıl Ahmed (Aykaç) ise "Rıza Tevfik" başlıklı portreyi yazmıştır. "Bir Cevap" başlıklı yazı ise kendi *Karikatür* portresi hakkında Said Paşa'nın Mehmed Âsım'a verdiği cevaptır.

II. Meşrutiyet devrinin siyasi ve sosyal alanda dikkati çeken 29 şahsiyetinin portrelerinin çizildiği bu yazılarda Mehmed Âsım, *Karikatür*'ün gerçekliği hem alışılmış hem de şaşırtıcı tarzda sunmasından yararlanmıştır. *Karikatür*'ünü yaptığı kişilerin, özellikle politikacıların Meclis-i Mebûsan'daki konuşmalarından, onların kişisel hayatı en bilinen özelliklerinden yola çıkar. Dönemdeki güncel olayları ve Meclisteki tartışmaları da mizah gazetelerinde bu kişilerin *Karikatür*'lerinin yapılması gibi yazılarına aktarır. Bu yazılarda yine *Karikatür*'in özelliklerinden olan, ele alınan kişinin belirli bir yönünün öne çıkartılıp abartılarak anlatılması da söz konusudur. Emrullah Efendi'nin dalgınlığı, Cenab Şahbeddin'in şöhretten ve pahalı kıyafetlerden hoşlanması, Ali Nusret'in selamlama konusundaki hassasiyeti, Mihran Efendi'nin cimriliği, Said Paşa'nın kendisi hakkında yazılan her şeye cevap vermesi, Mahmud Esad'ın "emmâ" edatına düşkünlüğü bunlar arasındadır.

Kişilerin özelliklerinin mizahî bir şekilde anlatıldığı bu yazılarda yazarın amacı görsel *Karikatür*'ün yerine nesirden meydana gelen bir *Karikatür* yaratmaktır. Aslında bu tür bir yazı örneği Türk edebiyatı için yeni bir yazım tarzı değildir. II. Meşrutiyet döneminde bazı gaze-

Karikatür II. Meşrutiyet Döneminin Ünlü Simaları

te ve dergilerde, özellikle mizah dergilerinde bu tür yazılara sıklıkla rastlanmaktadır. Hatta yine aynı dönemde yazan Kesriyeli M. Sıtkı da 1911 yılında Haydî-i Cedîd dergisinde yazdığı mizahî manzumelere zaman zaman "karikatür" başlığını koymuştur. Aslında Türk edebiyatının bu yazı türüne ait macerası ayrıca incelenmeye değer bir yapı arz etmektedir. Bunun yanı sıra önemli kişilerin portrelerini yapmak zaten Türk edebiyatında var olan bir gelenektir. Önceleri tercüme-i hâl şeklinde başlayan bu gelenek daha sonra devir için önemli şahsiyetlerin portrelerinin yapılması şekline dönüşmüştür. Aynı şekilde Tevfik Fikret'in "Âveng-i Tesâvir" başlığı altında Rûbâb-ı Şikere'ye aldığı bir nevi portre-şiiir olarak kabul edilebilecek Nedim, Neff, Fuzuli, Recâizâde Mahmud Ekrem, Abdülhak Hâmid, Cenab Şahabeddin için yazdığı şiirler de bu portre yazımının devamı gibidir.

II. Meşrutîyet döneminde basındaki sansürün ortadan kalkması ve yayıncılık hayatının gelişmesiyle birlikte mizah dergilerinin sayısında da bir patlama yaşanmış, birçok mizah dergisi karikatürlerin yanı sıra yazılarıyla da mizahî bir ortam yaratma konusunda başarılı olmuştur. Bu dergiler, sadece gündelik olayları sayfalarına aktarmazlar, hükümete yönelik eleştirilerini de mizahî bir üslupla dile getirirler. Tanîn'de Mehmed Âsım'ın kaleme aldığı bu yazılarda da o günün siyasi-sosyal ortamı ve bu ortamda yaşananlar açık bir şekilde gözler önüne serilmektedir.

Karikatür'de yer alan yazılarda yazarın amacı sadece devrin önemli kişilerinin portrelerini yapmak değildir, onların kusurlarını ve şahsî özelliklerini anlatırken ortaya koyduğu eleştirilerle bir siyasi yazar kimliği de çizer. Bunu ortaya koyan ifade tarzının mizah ile yapılması ise bu yazılara ayrıca bir güç katmaktadır. Yazılarda söz konus edilen kişiler çoğunlukla devrin politikacılarıdır. Yazar, bazen yazılarının sonunda ele aldığı şahsiyetler hakkında, onları kısaca ifade edebilecek formüller vermekten hoşlanır. Nitekim yukarıda bahsettiğim gibi kendi yazıları için "muâdele" kelimesini de kullanmıştır. Zaten yazıların kaleme alınmasında da bir muamma vardır. Bazı yazıların sonunda yer alan bu formül, muammayı gözmeğe yardım etmek için-

dir. Burada yer alan 29 yazıda, Fâzıl Ahmed ve Muhiddin'in (Birgen) yazdıkları ve Ali Nusret ile ilgili karikatür hariç, kimden bahsedildiği doğrudan söylenmez; sadece ipuçları vermekle yetinilir. Onun kimden bahsettiği okur tarafından bulunacaktır. Yazıların hepsinin başlığı, hakkında yazılan kişinin yazara göre öne çıkan özelliğiyle adlandırılmıştır. Bunlar sırasıyla şunlardır:

Yazılardan ilki "Kabinenin Demirbaşı" adını taşımaktadır ve dönemin sadrazamı İbrahim Hakkı Paşa hakkındadır. Burada onun "adl ü ihсан" politikasından, sürekli seyahat etmesinden ve her seferinde gündemde kalmayı bilmesinden bahsedilir.

"Lala-yı Hürriyet," Mahmud Şevket Paşa'dır. Paşa'nın, 31 Mart isyanı'nı bastırması, Hariciye nazırı olarak görev yapması ve hürriyeti savunmak için yapıklarından bahsedilir.

"Meşrutîyet Dellali," dönemin Maliye Nazırı Mehmed Cavid Bey'dir. Yazara göre bu nazırın en önemli özelliği ülkenin değişik bölgelerinde verdiği nutuklardır. Ayrıca nazır, nutuk atıktan hoşlanmaktadır. Çok genç yaşta nazırlık koltuğuna oturan Cavid Bey, genç ve tecrübesiz olmasına rağmen şahsî çabalarıyla kısa sürede herkesin gözüne girmeyi başarmıştır.

"İmtiyâzât Mikrobu," Necmeddin Molla'dır. Onda "sarıklı bir mebus," "cübbeli bir nazır hüviyeti" vardır. O, hem molla hem de beydir. Hatta onun için en iyisi "molla bey" demektir. "Muhite mutabakat" konusunda Meclis-i Mebûsân'da en başarılı mebus odur.

"Büyük Proje," dönemin Nâfi'a Nazırı Hallacyan Efendi'dir. Onun özelliği sürekli projeler peşinde koşmasıdır. Onun için şöyle bir formül uygundur: Mevâid [vaatler] – İcraât = İtimad.

"Yurdunduyumaz," dönemin Maarif Nazırı Emrullah Efendi'dir. Burada onun ezelî dalgınlığından, Tevfik Fikret'i Galatasaray Lisesi müdürlüğünden alması ve bunun sonucunda gerçekleşen olaylardan bahsedilir.

"Küçük Bir Büyük," Sadrazam Said Paşa'dır. II. Abdülhamid döneminde de birkaç kez sadrazamlık görevine getirilmiş olan Said Paşa'nın donanma îanesi ve tensik-i maâşât meselesinde ortaya koydu-

Karikatür II. Meşrutîyet Döneminin Ünlü Simaları

ğu tavırdan ve kendisi hakkında yazılan her şeye hemen cevap vermesinden bahsedilir. Nitekim yazar haklıdır ve Said Paşa, Mehmed Âsım'a hemen cevap verir. Ona yöneltilenler, kendisine göre suçlamadır, eleştirilerin hepsini cevaplar.

"Beşi Bir Yerde," Halil Mentese'dir. Onun en önemli özelliği mi-zah gazeteleri için bulunmaz bir malzeme olmasıdır. Cüsseli vücuduyla o, bir "insan mürekebi"dir. Onun için verilen formül ise şudur:

Hâkimiyet-i milliye + bende rencber-hutbe = s(in)

"Cübbe İçinde... Bonjur," dönemin Defter-i Hakânî Nazır Mahmud Esad'dır. Onun en önemli özelliği "emmâ" edatına olan düşkünlüğü ve her ne olursa olsun okula gidip ders vermeye devam etmesidir. Formülü ise şundan ibarettir:

Her şey - âyan âzâlığı=O?

"Müsemmâ bi-n-nakîz," ladya hâli ve hareketleri arasında zıtlık olan Halep mebusu Nâfi Paşa'dır. Hemşehrileri onu "müstahsil-i hukûk-ı ibâd" [insan hukuku üreticisi] olarak görür. O, "cebr ü icbâr" [zorlamalar] ile "nâfi" [faydalı] olmak ister.

"Hacı Kalkmaz," Dersim mebusu Lütfi Fikri'dir. O, verdiği bir röportajda söylediği "Ben Zola gibiyim, hayatım üç devreye ayrılabilir: Birincisinde kendimi aradım, ikincisinde buldum, üçüncüsünde kaybettim," cümlesinden yola çıkarak anlatılır.

"Mumya," Tokat mebusu İsmail Paşa'dır. Paşa, mebusluğu, mebus olmadan önceki hayatında yaptığı avukatlık ve Meclis-i Mebûsân'da ne zaman konuşmaya kalksa "Sus, Paşa!" denmesinden yola çıkılarak anlatılmıştır.

"Dört Köşeli," Servet-i Fünûn döneminin meşhur şairi Cenab Şahabeddin'dir. Hayattaki amacı elde etmek istediği dört köşeden ibaretir: Köşe-i servet, köşe-i visâl, köşe-i galebe, köşe-i şeref.

"Kırkambarlı Müstehâsesi," Ahmed Midhat Efendi'dir. Matbuat hayatındaki varlığından, yazdığı kitaplardan, girdiği tartışmalardan ve yayıncılığından bahsedilir.

"Minareci," Abdullah Zühdi'dür. "Matbuat çekirgesi" bu adamın hayatından başlayarak yazdıkları ve yayıncılığı anlatılır.

"Canlı Takvim," Mahmud Sadık'tır. Burada onun gazeteciliğinden ve savruk kişiliğinden söz edilir.

"İfşâ-yı Hakâyık," İkdam gazetesinin sahibi Ahmed Cevdet'tir. Onun gazetesi aracılığıyla yazarlarıyla kurduğu ilişkilere alaylı bir şekilde yer verilir.

"Yazı Mütעהhidi," Muhiddin Birgen'dir. Onun II. Meşrutiyet öncesi ve sonrasındaki yazatılığundan ve açtığı tartışmalardan bahsedilir.

"Boyacı," Sabah gazetesinin sahibi Mihran Efendi'dir. Memleketi Kayseri'den bir eşekle gelerek girdiği matbuat hayatında Sabah gazetesinin imtiyaz sahibi olmasından, cimriliklerinden ve Şemseddin Sâmî'yi sömürerek kazandığı paralardan söz edilir.

"Bir Canlı Anane I," Ebüzziya Tefrik'tir. Çıkardığı gazete ve dergilerden, muhafazakârlığından ve yayıncılığından bahsedilir.

"Canlı Anane II," yine Mahmud Esad hakkındadır. Onun da Ebüzziya Tefrik gibi muhafazakârlığından ve "aheng-i mevcûdu muhafaza" etme düşüncesinden ve sürekli hikâye anlatma özelliğinden söz edilir.

"Dört Köşeli," Sabah gazetesi baş yazarı Diran Keleşyan'dır. Onun D. K. rumuzuyla yazması ve kullandığı diğer takma isimlerle, takma isim kullanma hastalığından bahsedilir.

"Yolsuz Bir Yolcu," Hoca Ubeydullah Efendi'dir. Onun seyahat etmeden duramadığından, çıkardığı gazete ve dergiler ile İngiltere, Amerika, Meksika ve Paris seyahatlerinden söz edilir.

"Fasîh-i Gayr-i Meşhûr," [az tanınan söz ustası] Cenab Şahabeddin'in kardeşi Ali Nusret'tir. Ali Nusret'in kendine has selamlamalarından ve "Galat-ı Meşhûr" makalesinden bahsedilir.

"Maymuncuk," İsmail Müştak (Mayokan)dır. Onun tıpkı bir maymuncuk gibi her yere rahatlıkla uyum sağlayabilme özelliğinden bahsedilir.

"Tanî'in Kasidecisi," Fâzıl Ahmed Aykaç'tır. Onun feylesofluğuyla nam salmasından Rıza Tefrik ile karşılaşmalarına söz edilir.

"Nesnam," Abdullah Cevdet'tir. Mehmed Âsım, karikatürlerinin içeriğini onun sayesinde yazmıştır. Abdullah Cevdet'in en önemli özelliği muhbirliği'dir. O, hem hâfiz, hem doktor, hem şair,

hem muallimdir ve sürekli konferanslar vererek insanları bilgilendirmek ister.

Karikatür'ü yayına hazırlarken sözü geçen bu kişilerin çizgi karikatürlerini de ilave ettik. Bu karikatürler, II. Meşrutiyet döneminde yayınlanan mizah dergilerinden alındı. Kitabın eski harflerle yayınında bulunan sayfa numaraları, metinde parantez içinde gösterildi. Eserin sonuna, karikatürleri yapılan kişilerin kısa biyografileri eklendi. Her karikatür portrenin başlığının hemen yanında yazarın kimden bahsettiği parantez içinde belirtildi. Eserde geçen Arapça, Farsça ve Fransızca ibarelerin Türkçe karşılıkları dipnotlarda gösterildi. Bu kitabın hazırlanmasında öncelikle sayın Prof. Dr. Abdullah Uçman'a teşekkür etmek isterim. Karikatür'ü günümüz harfleriyle yayınlamak için bana veren kendisiydi. Ayrıca eseri benimle birlikte baştan sona okuma inceliğini gösterdi ve notlanması konusunda da yardımcı oldu. Eserde kim olduklarını bulamadığım kişiler hakkında sayın Prof. Dr. Ali Birci'nin büyük yardımını gördüm. Karikatür'de geçen Fransızca kısımların okunuşunda Prof. Dr. Orhan Okay ve Banu Öztürk, Arapça kısımlarda Rami Ben Messaoud, Farsça kısımların okunuşunda ise Prof. Dr. Mustafa Çiçekler yardımcı oldu. Çağatay Anadolu, her zamanki titizliği ile yayın aşamasında benden yardımlarını esirgemedi. Hepsine sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Mehmed Âsım (Us)

Gazeteci alienin en büyüklerinden biri olan Âsım Us, 1884 yılında Gordes'te dünyaya geldi. Kendisi gibi gazete sahibi ve başyazarı olan Hakkı Tark Us'un ağabeyi olan Âsım Us, Vefa Lisesi'nde okuduktan sonra Mülkiye Mektebi'nden mezun oldu. Bir süre çeşitli ilçelerde kaymakamlıklar yapan ve Ziraat Bankası'nda çalışan Âsım Us, Tanın gazetesinde "Dereden Tepeden" başlığı ile yazılar yazarak mesleğe başladı. Bu arada çeşitli gazetelere karikatürler de çizen Us, Vakit gazetesini yayımlayarak gazetesine başyazarlar yazdı. Gazetecilik mesleğinin yanı sıra politikaya atılan Us, üçüncü dönem Büyük Millet Meclisi'ne Artvin milletvekili seçildi. Bir dönem de Çorum milletvekilliği yapan Us, politikadan çekilince öldüğü güne kadar gazetesinin başından ayrılmayarak başyazarlığa devam etti. Gazete binası içindeki küçücük büroda yatıp kalkan ve yaşamını sürdüren Âsım Us, 1967 yılında İstanbul'da hayata veda etti.

Eserleri

Karikatür (1911), Malûmât-ı Kanûniye (1912), Amelî Kitâbet, Usûl-i Tahrîr (1914), Mekâtib-i İbtidâiyyede Tahrîr Dersi Nasıl Tedrîs Edilmeli? (1916), Anadolu Yavrusunun Kitabı (Ahmet Cevad ile) (1917), Müntehâb Çocuk Şiirleri (Celâl Sâhir ile) (1918-1919), İzmir'den Bursa'ya (Halide Edip, Yakup Kadri ve Falih Rıfkı ile) (1922), Yugoslavya Seyahat Notları (1936), Kader (Voltaire'den Zadiğ'in çevirisi), Londra Seyahat Notları (1939), Görüşlerim, Düşüncelerim (1964), Tanzimat Pasaları (1965), Âsım Us 1930-1950 Hatıra Notları (1966).

Bu kısa biyografi için yararlandığımız kaynaklar:

Reşid Halid Göncü, Bâb-ı Âli'nin Hatıra Defteri, Birinci Bölüm, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Yay., İstanbul, 1984, s. 147,
Nuri Akbayar-Orhan Koloğlu, Gazeteci Bir Âle Us'lar-Mehmet Âsım, Hakkı Tark, Hasan Rasim, ÇGİD Yay., İstanbul, 1996.

Karikatür II. Meşrutiyet Döneminin Ünlü Sımsarı